

कमलामाई नगरपालिकाको नवौं नगरसभामा नगरप्रमुख खड्गबहादुर खत्रीद्वारा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम :

कमलामाई नगरपालिकाका उपप्रमुख मन्जु देवकोटा ज्यू
नगर सभाका सबै सदस्य ज्यूहरू ।

१. जनताबाट निर्वाचित भएर सेवा गर्दा गर्दै चौथो वर्ष पूरा भईसकेको छ र पाचौं वर्षमा प्रवेश गरिसकेको अवसरमा कमलामाई नगरपालिकाको यस गरिमामय नवौं नगरसभा समक्ष आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म आफूलाई गौरवान्वीत महसुस गर्दछु । यस सभामा उपस्थित हुनु भएका नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरू लगायत अन्य महानुभावहरू प्रति हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
२. सर्वप्रथम: यस महत्वपूर्ण घडीमा, राष्ट्र, राष्ट्रियता, स्वाभिमानको रक्षार्थ र परिवर्तनको आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु , घाइते तथा बेपत्ता योद्धाहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । साथै स्वाधिनता, सामाजिक न्याय, समानता र संघीय शासन प्रणाली स्थापना गर्न संघर्ष गर्नुहुने अग्रजहरू र सम्पूर्ण नेपाली जनताले पुन्याउनु भएको योगदानलाई उच्च मूल्यांकन गर्दै स्मरण गर्न चाहन्छु ।
३. कोभिड-१९ को नयाँ भेरियन्टको दोस्रो लहर शुरु भए लगत्तै नेपालका सबैजसो अस्पतालहरूमा संक्रमितको संख्या प्रत्येक दिन बढ्दै गैरहेको छ । विरामीहरूको सेवामा अनवरत खटिने स्वास्थ्यकर्मीहरू भन्नु यो महामारीबाट अछुतो रहने कुरै भएन । केही स्थानमा चिकित्सकहरूको समुह नै प्रभावित भएर ओ.पी.डी. सेवानै बन्द गर्नुपर्ने अवस्था आएको खबर प्राप्त भइरहेकै छन् । यो महामारीको परिणाम र असर ठ्याक्कै यति र यही भन्ने अनुमान गर्न गाह्रो छ । वर्तमान अवस्थामा कोभिड १९ को दोस्रो लहरको माहामारिको कारण सिङगो मानव जाति माथि नै ठुलो संकट पैदा भएको छ ।
४. नेपाल कोभिड-१९ को दोस्रो लहरमा डुब्दै जाँदा पहिले भन्दा बढी युवा तथा बच्चाहरूलाई संक्रमित गर्दै विरामी बनाइरहेको छ । त्यतिखेर र अहिलेको भिन्नता भनेको उच्च मृत्युदरको जोखिमलाई थपन कोरोनाभाइरसको अधिक विषालु र घातक रूपहरू देखा परिरहेको छ । यो महामारीमा कमलामाई नगरवासीहरूले पनि ज्यान गुमाउनु भएको छ । ज्यान गुमाउनुहुने सबै नगरवासि, जिल्लावासी , देश तथा विदेशमा रहनुभएका सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । शोकाकुल सम्पूर्ण परिवारजनमा गहिरो समवेदना प्रकट गर्दछु । उपचाररत सम्पूर्ण दिदिबहिनी तथा दाजुभाईको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना समेत गर्दछु ।
५. कोरोनाको दोस्रो लहरलाई नियन्त्रण र रोकथाम गर्नको लागि तीन तहका सरकार, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, गैर सरकारी सङ्घ संस्था, प्रहरी प्रशासन, नेपाली सेना, समुदाय, समुदायका आम नागरिक, सञ्चारकर्मी सबै सक्रिय रूपमा परिचालित हुन जरुरी छ । साभा बल, प्रयत्न, क्रियाशीलता र सक्रियतामा मात्र यस माहामारी वा विपदलाई परास्त गर्न सकिन्छ । नागरिकले सरकारलाई सहयोग गर्दै नागरिकले पूरा गर्नु पर्ने दायित्वलाई पूर्ण रूपमा परिपालना गरौं, सुरक्षित रहौं अरू मानिसको पनि सुरक्षा गरौं । सारा विश्व नै यस कोरोनाको महामारीलाई परास्त गर्न अहोरात्र लागि परेका छन । सबै तह, क्षेत्र, देश र विश्व नै आ-आफ्नो दायित्व पूरा गर्दै सक्रियता र इमानदारीका साथ लागि पर्ने हो भने निकट भविष्यमा यो कोरोना प्रकोपको श्रृंखलालाई रोक्न सकिन्छ र कोरोनाको संक्रमण र महामारीलाई परास्त गर्न सकिन्छ ।
६. नेपालको संविधान (२०७२) बमोजिम नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको रहेको छ । यी तीन सरकारले राज्यशक्तिको प्रयोग सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयका आधारमा गर्दछन् ।

७. कमलामाई नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि जनतासँग गरेका लिखित मौखिक प्रतिबद्धता हरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सीमित बजेट, सीमित स्रोत साधन, दक्ष जनशक्ति अभाव जस्ता अप्ठ्याराहरु र कोरोना महामारीको बीचमा पनि हामीले धेरै उपलब्धि हासिल गर्नुभयो । बाकी रहेको कार्य अबधिमा पनि नगरवासीका समस्या, गुनासा, पीरमर्का, दुख सुखमा सदैब साथ दिने विश्वास दिलाउन चाहन्छौं ।
८. अधिल्ला चार आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरु क्रमशः कार्यान्वयन हुँदै आएका छन् । हाम्रो दृष्टीकोण स्पष्ट छ, गन्तव्य निश्चित छ । लक्ष्यहरु निर्धारित छन्, नीति र कार्यक्रम जनमुखी छन्, कार्यान्वयन परिणामुखी छ । दृष्टीकोण-कार्यक्रम-गन्तव्य-स्पष्ट छ । बितेका वर्षमा हाम्रो विकासको गती तिव्र रुपमा अगाडि बढी रहेको थियो । त्यसै अवस्थामा कमलामाई नगरपालिका पनि कोभिड १९ को चपेटामा पर्न गयो । जुन लक्ष्य योजना र गतिका साथ अघि बढ्न खोजिएको थियो त्यसमा व्यवधान आएको छ । विकासको आकांक्षा र गतिमा धक्का पुगेको छ । यस महामारीका कारण स्थानीय सरकारको प्राथमिकता पनि बदलिएका छन् । अबको हाम्रो कार्यदिशा आर्थिक समृद्धि तर्फ हुनेछ । स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी प्रथमिकताका क्षेत्र हुनेछ र कोभिड १९ को कारणले थलिएको अर्थतन्त्रलाई पुनःउत्थान गर्न विशेष ध्यान दिइनेछ ।
९. इतिहासमा 'जननी, जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरियसी' भन्ने वाक्यांशलाई गौरवशाली परम्परा बनाई राख्न कुनै कालखण्डमा सजीव भूमिका निर्वाह गरेको सिन्धुली जिल्ला आज पनि आफ्नै अपार प्राकृतिक स्रोत साधन र ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदामा जीवन्त रहन सक्षम रहेको छ । सिन्धुलीय मानवताको अथक परिश्रम अनि पसिनाले सिंचित हुँदै वर्तमानको राज्यको संघिय पुनसंरचना पश्चात दुई नगरपालिका र ७ गाउँपालिकाहरुमा विकेन्द्रित भएर सिंगो नेपालको राष्ट्रियतामा एक अविरोध धारको रुपमा निरन्तर प्रवाहित भैरहेको छ, यो सिन्धुली ।
१०. नेपालको प्रसिद्ध कमला नदीको उद्गमस्थलमा रहेको कमलामाई देवीको नामलाई समाविष्ट गरी वि.सं. २०५३ मा तत्कालीन सिद्धेश्वर र भिमान गा.वि.स. लाई समायोजन गरी घोषित कमलामाई नगरपालिका रोमन, सिन्धु, पर्सियन सभ्यता जस्तै मानव विकास क्रममा सिन्धुलीवासीको मौलिक परम्परा, सांस्कृतिक, सामाजिक संरचनालाई जगेर्ना गर्दै एउटा शहरी वातावरणलाई अत्यावश्यकिय सबै खाले पुर्वाधारहरुको जोडजाम, वन्दोवस्ती सहित परिवर्तनको संवाहक भई सङ्घीय नेपालको पुनःसंरचनामा साविक कमलामाई नगरपालिका, तत्कालिन डाडीगुराँसे, भद्रकाली, जलकन्या, रानीचुरी, रानीवास गा.वि.स.हरु समाहित भई पुन कमलामाई नगरपालिकाको रुपमा प्रतिस्थापित छ । ४८२.५७ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस नगरपालिका चुरे तराईको प्रचण्ड गर्मी देखी महाभारतको उच्च श्रृङ्खलासम्म विस्तारित भएको छ ।
११. विश्वव्यापी महामारीबाट नगरवासीलाई सुरक्षित राख्दै, दीगो विकासका लक्ष्य अनुरूप, आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा कमलामाई नगरपालिकाले लिनु पर्ने नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी नगरको समृद्धिको खाका कोर्ने अवसरमा जुटि रहेका छौं ।
१२. विश्वव्यापी रुपमा फैलिएको कोरोना महामारीको कारण कोरोना भाइरसको महामारी देखा परेयता भन्डै तीन लाखको नेपाली कामदार विभिन्न देशबाट फर्किएको एवं उनीहरुको उद्धार गरिएको श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले जनाएको छ । कोभिड-१९ का कारण विश्व अर्थतन्त्र नै यतिबेला नराम्ररी प्रभावित छ । कोरोनाका कारण नेपालमा भएको लकडाउनले आर्थिक गतिविधिमा ठूलो न्हास ल्याएको छ । जसले अर्थतन्त्रका सबै अवयवहरु प्रभावित बनेका छन् साथै संघ र प्रदेश बाट प्राप्त हुने भनिएको वितीय हस्तान्तरणका रकममा अधिल्लो आर्थिक वर्ष भन्दा बृद्धी हुन नसकेको समेत जानकारी गराउन चाहन्छु ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

१३. अब म कमलामाई नगरपालिकाले आ.व. २०७८।०७९ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका आधारहरु निम्न बमोजिम प्रस्तुत गर्दछु :

- नेपालको संविधानका प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४
- संघ तथा प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,
- नगरपालिकाको जनसंख्या
- आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने योजनाहरू
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने योजनाहरू
- जनताको जिवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने योजनाहरू
- स्थानीय जनताको सहभागीता रहने, स्वयं सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने योजनाहरू ।
- महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना ।
- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने ।
- दीगो विकास, बातावरणीय संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउ पुर्याउने योजना ।
- भाषिक तथा सास्कृतिक पक्षको जगेर्ना र सामाजिक सद्भाव तथा एकता अभिवृद्धिमा सघाउ पुर्याउने योजनाहरू ।
- नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्था ।
- सहभागीताको स्तर(योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन) ।
- बजेट शिलिङ्ग (लागत सहभागीता) ।
- दोहोरोपना नहुने आधार
- घनावस्ती र शहरीकरण ।
- विकासका समसामायिक मुद्दाहरू : दीगो विकास सम्बन्धि नीति, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्ति करण तथा समावेशी विकास,
- बाल मैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिशामुक्त तथा सरसफाई,पूर्ण उर्जा संकट लगायतका अन्य सम्बन्धित विषयहरू,
- निर्वाचनको क्रममा जारी गरीएको निर्वाचन घोषणापत्रहरू,
- निर्वाचनको क्रममा जारी गरीएका सबै पार्टीका निर्वाचन घोषणापत्रहरू,
- फजुल खर्च कटौती गर्ने, मितव्ययिता अपनाउने, भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने, सुशासन सम्बन्धि निर्देशिका
- कमलामाई नगरपालिकाले आवश्यक ठानेका विषयहरू,
- विगतमा आर्थिक वर्षमा नगरपालिकाले तयार पारेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू,
- विभिन्न राजनितीक दलहरू, संघ सस्थाका प्रतिनिधीहरू, नगरबासी सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदीबहिनी का सल्लाह सुभाबहरू,

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

१४. कमलामाई नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका मुख्य उदेश्यहरू निम्न रहेका छन् ।

- कोभिड महामारी विरुद्ध सामना
- स्वास्थ्यमा सबैको सहज पहुँच
- गुणस्तरीय शिक्षा

- स्वच्छ खानेपानीमा सवैको पहुँच
- कृषि तथा पशुपन्छी विकासमा आधुनिकीकरण,व्यवसायीकरण र विविधिकरण
- पूर्वाधार विकास(सडक,पुल, भवन, सिचाई,खानेपानी,पार्क निर्माण आदि)
- उपभोक्ता हित संरक्षण योजना
- पर्यटकीय पूर्वाधार विकास
- बातावरण,फोहरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन
- सूचना तथा सन्चार
- सहकारीको सुदृढिकरण एवं विकास र युवा तथा खेलकुद एवं स्वरोजगार
- सामाजिक सुरक्षा र समावेशी विकास(आदीवासी,जनजाती,महिला,दलित,फरक क्षमता भएका व्यक्ति आदीको विकास)
- लैंगिक हिसां रोकथामका कार्यक्रम सन्चालन
- सार्वजनिक जग्गा संरक्षण तथा व्यवस्थापन एवं पार्क तथा हरियाली क्षेत्रको विकास
- युवा स्वरोजगार
- ऐलानी तथा अव्यवस्थित जग्गाको व्यवस्थापन

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

अब म कमलामाई नगरपालिकाले आ.ब.२०७८/७९ मा लिएका मुख्य नीति तथा कार्यक्रमहरु यस सम्मानित सभा समक्ष राख्न चाहन्छु

१. आर्थिक विकास सम्बन्धि नीति

(क) कृषि :

१. कोभिड १९ कारण रोजगारी गुमाएका नगरवासीलाई कृषि पेशामा लाग्न चाहेमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. कमलामाई नगरपालिकाले लिएको नीति अनुसार एक वडा एक कृषि उत्पादन कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
३. “ व्यवसायिक रुपमा काम गर्ने किसानलाई नगरपालिकाको सम्मान : किसानलाई उत्पादनको आधारमा अनुदान,” नीति अबलम्बन गरिने छ । यसको लागि श्रोत सुनिश्चित गरिनेछ ।
४. यस नगर कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने नीति अनुसार आज च्याउमा आत्मनिर्भर भएको छ भने अन्य तरकारीमा पनि आत्मनिर्भर बनाउन को लागि हाम्रो प्रयत्न जारी रहेको छ ।
५. तरकारी तथा खाद्यन्नमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषकहरुको मागको आधारमा कृषि यान्त्रिककरणहरु मिनि टिलर, धान भार्ने थ्रेसर, आलुको ड्याङ्ग बनाउने मेशिन जस्ता कृषियन्त्र सिंचाइको व्यवस्था गदै आएको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. तरकारी खेतलाई व्यवसायिककरण गर्न बिना धितो बिना व्याजमा कर्जा लाने कृषकहरुको संख्या बृद्धि गर्दै प्रोत्साहन गरिरहेका छौ र आगामी दिनमा यो कार्यक्रम लाई बढावा दिदै लगिनेछ ।
७. हिजो हामि निर्वाचित भएर आउदा १, २ टन उत्पादन हुने तरकारी आज दैनिक ४/५ टन उत्पादन हुदै आएको छ । त्यसको लागि कमलामाई नगरपालिकाको कृषि शाखाले प्रभावकारी प्रविधि र गुणस्तरीय वीउ वीजनको समेत वितरण गरिरहेको छ । यस कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८. धान, मकै, आलु आदिमा वीउ वीजनमा दिदै आएको ५०% अनुदान लाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै हाल कमलामाई नगरपालिकामा चिस्यान केन्द्रको अभावले गर्दा नगर क्षेत्रका कृषकहरुले उत्पादन गरेका आलुको वीउ नगरपालिकाको सहयोगमा विभिन्न कोल्ड स्टोरमा २०/२२ टन आलुको वीउ सुरक्षित राखिएको छ र तरकारीको वीउ सुरक्षित गदै आगामी दुई वर्ष भित्र केहि तरकारीहरुमा आत्मनिर्भर बन्दैछ र अझै विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
९. व्यवसायिक रुपमा काम गरिरहेका किसानहरुलाई नगरपालिकाले गरिरहेको सम्मान कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०. व्यवसायिक रुपमा तरकारी खेती गर्ने कृषकहरु लाई वीउवीजन, कृषि यन्त्रिककरण, मलखाद तथा अन्य आवश्यक पर्ने कृषिजन्य सामग्री अनुदानमा व्यवस्थापन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।
११. “ तरकारी किनेर होइन , आफैले उत्पादन गरेर खानुपर्छ ” : भन्ने नीति लिइने छ । त्यसको लागि कौशि खेतिमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
१२. “एक घर एक करेशाबारी”, पकेट क्षेत्रमा व्यवसायिक तरकारी अभियान संचालन गरिनेछ ।
१३. बाभो जमिनमा तरकारी तथा फलफूल खेति गर्ने किसानहरु लाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

१४. वास्तविक किसान (कृषि कर्म नै गरेर आफ्नो परिवार पाल्ने) पहिचान गर्न सहज होस् भन्ने उद्देश्यले किसानको सूचि दर्ता गरी कृषक परिचय पत्र वितरणको व्यवस्थापन गरिने नीति लागु गरिने छ ।
१५. कृषिसँग सम्बन्धित समस्याहरु तथा अन्य सूचनाहरु घरमानै रहेर किसानका समस्याहरुको हल गर्नको लागि टोल फ्रि नम्बरको व्यवस्थापनको नीति लिइने छ । यसका लागि टोल फ्रि नं १६६०४७५२२३४ रहेको छ ।
१६. हाल यस नगरपालिकामा खेती भइरहेका मुख्य फलफूल बालीहरु भुइकटहर,कागती, लिची, केरा आदि बालीलाई पकेट बाट ब्लक (चक्लाबन्दी खेती) मा रुपान्तरण गरी यी फलफूल बालीलाई आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
१७. यसै आ.व.मा कमलामाई नगरपालिकालाई आलु, गहुँ र धानबाली वीउ बृद्धि कार्यक्रम लागु गर्ने नीति लिइने छ ।
१८. रासायनिक बिषादी तथा मलखादलाई कम गरी मल उत्पादन गरी जैविक खेतीतर्फ कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
१९. माटोको अबस्था हेरी तरकारी तथा फलफूल खेति गर्नको लागि माटो परीक्षण कार्यलाई १२ (बाह्र) महिना नै संचालनमा ल्याइने छ ।
२०. किसानले उत्पादन गरेको तरकारी तथा फलफूलको उचित तबरले बजारिकरणको व्यवस्थापन गरिने छ ।
२१. सहकारीताको आधारमा खाद्यन्न तथा मसलाजन्य बालीहरुको सामुहिक चक्लाबन्दी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
२२. सार्वजनिक महत्व लगायतका कार्यक्रममा आयातित फूलको प्रयोग नगर्ने अभियानलाई सफल पार्नको लागि फूलमालाको आयातलाई पुर्णरुपमा निरुत्साहित गरि स्थानीय कृषकहरुलाई फूलखेति गर्न अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ । यसका लागि सवै सिजनमा फूल उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ ।
२३. देवीप्रकोप जस्ता भैपरी आउने क्षति न्युनिकरण गर्नको लागि कृषि वीमा कार्यक्रम तर्फ कृषकलाई लैजान प्रोत्साहन गरिने छ ।
२४. जैविक कृषि उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिने नीति लिइनेछ ।

(ख) पशु विकास :

२५. कमलामाई नगरपालिकाले लिदै आएको एक वडा एक प्राविधिक (कृषि तथा भेटेरीनरी प्राविधिक) लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२६. यस पालिकामा मासु तथा दुधमा आत्मनिर्भर हुदै उन्नत जातका पशुपक्षी (गाई र बाखा) ल्याएर उत्पादन क्षमता सुधार गरि अगाडि बढ्ने नीति लिइनेछ ।
२७. कृषकलाई दुध उत्पादनमा केहि प्रतिशत अनुदान दिने नीति लिइनेछ । साथै चिलिड भ्याट, मिल्क एनालाईजर लगायतको यन्त्रिकरण वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२८. पशु सुत्केरी भत्ताको रुपमा प्रत्येक सुत्केरी गाई भैसीलाई रु २ हजारका दरले दिदै आएको अवस्थामा सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२९. पशु नश्ल सुधारको लागि गाई भैसीमा कृतिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३०. खसी र कुखुराको मासु तथा दुधमामा आत्मनिर्भर भएसगैँ निर्यात हुन थालेको अवस्थामा कृषकलाई पशुजन्य उत्पादनमा थप वृद्धिका लागि उन्नत जातको घाँस भित्र्यार प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३१. यस अघि गर्दै आएको पशु विमा कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३२. यस अघि संचालन गर्दै आएको पशु साभेदारीका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने नीति लिइनेछ ।
३३. गाई, बाखा, भैसिपालक कृषकलाई यस अघि दिदै आएको विना धितो/ विना ब्याजको ऋणलाई निरन्तरता दिदै जाने नीति लिइनेछ ।

३४. भेटेरीनरी पढेर बेरोजगार बसेको यूवालाई प्रमाण पत्र धितो राखेर व्यावसाय संचालनको लागि बिना धितो ऋण दिने नीति लिइने छ ।
३५. प्राविधिक प्रविधिमैत्रि नीति लागु गरीनेछ । जसका लागि उचित तालिमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
३६. आकस्मिक पशु उपचार सेवाको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३७. पशु स्वास्थ्य शिविरलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै छाडा कुकुर नियन्त्रणका लागि कुकुर बन्ध्याकरण शिविर संचालन गरिनेछ ।
३८. रेबिज दिवसको अवसरमा निःशुल्क रेबिज खोप ल्याउने व्यवस्था गरीनेछ ।
३९. घाँसको नर्सरीलाई निरन्तरता दिदै आवश्यक उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
४०. पकेट क्षेत्र निर्धारण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४१. पशु बधशालाका लागि अन्य निकायको समन्वयमा निर्माण प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
४२. आवश्यक स्थानहरुमा पशु हाट बजारको उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४३. पशु सुत्केरी भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४४. गोठ तथा खोर सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४५. पशुधन क्षति हुनबाट बचाउनको लागि माहामारी रोग विरुद्ध खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(ग) उद्योग / वाणिज्य :

४६. बेरोजगार युवा , वैदेशिक रोजगारमा गई स्वदेश फर्केका युवाहरुलाई साना तथा मझौला उद्योग/व्यवसाय संचालन गर्न आवश्यक पर्ने सीप, पूँजीको प्रबन्ध गर्न युवा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिएकोमा बिना धितो बिना ब्याज ऋण लगानी गरिएको छ । यस कार्यलाई आगामी वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
४७. शैक्षिक बेरोजगार नगरबासीहरुलाई साना तथा मझौला उद्योग/व्यवसाय संचालन गर्न आवश्यक पर्ने सीप, पूँजीको प्रबन्ध गर्न नगर स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरि ऋण लगानी गरिएको छ , नगर स्वरोजगार कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४८. लघु तथा घरेलु उद्योगहरुको तथ्याडक संकलन गरि उद्योगहरुको तथ्याडक संकलन गरिएको छ । यसको प्रबर्द्धन र विकासमा जोड दिइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४९. नगर क्षेत्रभित्र संचालित ढाका उद्योगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५०. नगरपालिकाको वडा नं. ८, ९, १३ र १४ मा औधौगिक क्षेत्र तोकिएको छ । औधौगिक क्षेत्रमा उद्योग स्थापना गर्न चाहने उद्योगीलाई विशेष सहूलियत कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५१. कृषिमा आधारित उद्योग/व्यवसाय स्थापना र संचालनमा प्रोत्साहित गर्न कृषि उद्योग दर्ता, नविकरण गर्दा लाग्ने शुल्क र आयमा लाग्ने करमा छुट दिने नीति अवलम्बन गरिएको छ र यसलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(घ) पर्यटन :

५२. मुख्य आकर्षणको केन्द्र रहेको नगरपालिकाकै गौरवको आयोजनाको रुपमा रहेको सिन्धुलीगढीको पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्य अगाडि बढिरहेको छ, साथै नेपाली सेनाको सहयोगमा युद्ध संग्रहालयको निर्माण सम्पन्न भएको छ , युद्ध संग्रहालय सजावटका लागि आवश्यक व्यवस्थापन गरिएको छ र रानी दरवार पुनःनिर्माण कार्य अगाडि बढेको छ । सिन्धुलीगढी युद्धका कमान्डरको प्रतिमा, हिल स्टेशन निर्माण लगायत कार्य भएको छ । यसको चौतर्फी विकासलाई सबै निकायको सहकार्यमा नगर गौरवको आयोजनाको रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
५३. सिन्धुलीगढी चिनाउने लोक गायक कृष्ण बिक्रम थापाको शालिक निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ । अंग्रेज सेनाको शालिक लगायत संरचनाको , समाधि पार्क निर्माण गरि शैक्षिक पर्यटक आकर्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।

५४. नगरपालिका क्षेत्रका सबै पर्यटन क्षेत्रको पूर्वाधार विकास गर्दै जाने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५५. प्याराग्लाइडिङ, क्यानोइङ, साईक्लिङ, जस्ता साहसिक पर्यटनलाई सहयोग पुग्ने खालका पूर्वाधार विकास एवं प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
५६. सिद्धबाबा मन्दिरमा भ्यू टावर, कालीमाई, कमलामाई, भद्रकाली, गणेशथान, रक्तमाला मन्दिर लगायतका धार्मिक स्थलहरूको थप भौतिक पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइ आकर्षक पर्यटकीय/धार्मिक स्थलको रूपमा विकास गरिने कार्यको थालनीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५७. पर्यटनको विकासको लागि वडा नं. ८ माईस्थान र वडा नं. १० दोभानमा आजाद स्मृति पिक्निक स्पोर्टका संरचना बनिरहेका छन् । साथै अन्य स्थानहरूमा पार्क निर्माण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
५८. ऐतिहासिक स्थल सिन्धुलीगढीमा पर्यटक प्रवर्द्धनको लागि गढीको आसपासको क्षेत्रमा सूविधा सम्पन्न रिसोर्ट संचालनको लागि आवश्यक कार्य अगाडि बढेको छ ।
५९. नगरपालिका भित्र रहेका मठ, मन्दिर, गुम्वा जस्ता धार्मिक संस्थाहरूको उचित संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्नको लागि आवश्यक नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६०. पर्यटनमा सूचना तथा प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी ईन्टरनेटको माध्यमबाट सूचना प्राप्त हुने व्यवस्था मिलाईने छ ।
६१. पर्यटकको उचित सेवा, सत्कार र सुरक्षा प्रवन्ध सहितको पर्यटकीय आवास व्यवस्थापन गर्न होटलहरूको न्यूनतम सेवा र गुणस्तर मापदण्ड निर्धारण गरिनेछ ।
६२. यस नगरपालिकाको सम्भावित पर्यटकीय स्थलमा थप होमस्टे संचालनको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ । वडा नं.२ ढुङ्गेभन्ज्याङमा संचालीत होमस्टेलाई थप प्रचारप्रसार र सेवा सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ ।

(ड) सहकारी :

६३. स्थानीय तहमा सञ्चालित सहकारी संघ/संस्थाहरूको सहभागितामा सहकारी नगरपालिका स्तरिय सहकारी सञ्जाल गठन गरी सहकारीका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६४. वित्तीय सेवा तथा प्रविधिको पहुँच विस्तार गर्न सहकारी शिक्षा तथा तालिम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
६५. सहकारी संघ/संस्थाहरूलाई एकीकरणको लागि प्रोत्साहित गर्न एकीकरण भएको पहिलो आर्थिक वर्षको लागि स्थानीय कर/व्यवसाय कर मिनाहा गर्ने नीति लिइनेछ ।
६६. सहकारितामा आधारित कृषि क्षेत्रसंग सम्बन्धित उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरणको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक नीति लिइनेछ ।
६७. सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन र दिगो विकासको नीति लिइनेछ ।
६८. खेती योग्य बाँझो जग्गा उपयोग हुने गरी सहकारी मार्फत सामुहिक तथा व्यावसायिक खेती प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
६९. सहकारीको कारोवारलाई पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्न COPOMIS/प्रविधि विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
७०. स्थानीय उत्पादन तथा प्राकृतिक स्रोतको उपयोग गरी विभिन्न (जस्तै: कृषि उत्पादन, जडिबुटी खेती तथा प्रशोधन, पर्यटकीय स्थल निर्माण/सञ्चालन तथा जलविद्युत आदि) क्षेत्रमा लगानी मार्फत स्थानीय बासिन्दाको दैनिक जीवनमा सहजता ल्याउने तथा आयस्रोत बृद्धि हुने परियोजना सञ्चालन गर्न गराउनको लागि स्थानीय सहकारीलाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
७१. स्थानीय सहकारी संस्थालाई प्रविधिमैत्री बनाउनका लागि सहकारीहरूको आवश्यकताको पहिचान गरी सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
७२. नगरपालिका स्तरको सहकारीको अवस्था विप्लेशन गरि यथार्थ तथ्याङ्क सार्वजनिक गर्ने नीति लिइनेछ ।

७३. सहकारीहरूको स्तर उन्ततिका लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा उपकरण अनुदान एवं संरचानगत विकासका गर्ने नीति लिइनेछ ।

(च) खानी तथा खनिज :

७४. वातावरणमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका खोलानालाबाट नदीजन्य पदार्थ उत्खनन गरि बिक्री वितरण गर्न आवश्यक नीतिगत प्रबन्ध गरिने छ ।

(छ) रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी न्यूनीकरण :

७५. “स्वस्थ मजदूर , स्वच्छ श्रम” लाई आत्मसाथ गर्दै श्रमिक र मजदुर वीमा मार्फत ७४३ घरका श्रमिक र मजदुरको परिवार सहित ३१४३ लाई स्वास्थ्यको पहुँच पुर्याइएको छ । श्रमिक र मजदुर विमालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७६. श्रमिक र मजदुरका छोराछोरीलाई शिक्षाको पहुँच पुर्याउने उद्देश्यले आवासीय विद्यालय मार्फत निशुल्क पठनपाठनको व्यवस्था गरिनेछ । प्राविधिक र उच्च शिक्षा अध्ययनमा सहयोग गरिने छ ।

७७. नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने विपन्न तथा गरीबहरूको तथ्याङ्क संकलन गरी अभिलेखिकरण गरिएको छ ।

७८. गरिवी निवारणको लागि संघ एवम प्रदेश सरकार सँग आवश्यक समन्वय गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

७९. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका र नगरमा रहेको वेरोजगार युवाहरूको तथ्याँक संकलन गरी सिपमुलक तालिम संचालनको व्यवस्था गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

८०. “श्रम विना समृद्धि सम्भव छैन तसर्थ श्रमको सम्मान गरौ” भन्ने भावना मुताविक नगरक्षेत्र भित्र रहेका वेरोजगारहरूलाई आफ्नो गाउँ आफै बनाऔं भन्ने कुरालाई सफल पार्न आफ्नो गाउँघरको विकास निर्माण कार्यमा परिचालन गर्दै रोजगारी सृजना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

८१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने नीति लिईनेछ ।

८२. श्रमिक र मजदुरले कुनै पेशा व्यवसाय गर्न चाहेमा आवश्यक तालिम प्रदान गरि विना धितो बिना ब्याजको ऋण प्रदान गरिने छ ।

८३. मजदुरको हक अधिकार र चेतना अभिवृद्धिका लागि विशेष कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।

८४. दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी नगरपालिकालाई समृद्ध र आत्मनिर्भर बनाउन आगामी आर्थिक वर्षमा वेरोजगार युवालाई तालिम दिइनेछ ।

२ . सामाजिक विकास सम्बन्धि नीति

(क) स्वास्थ्य सेवा :

८५. कोभिड १९ को महामारीबाट नगरवासीको जीवन रक्षामा नगरपालिका सदैव लागि रहनेछ ।

८६. कोभिड विरुद्धको खोप आपूर्तिमा संघ तथा प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गरिनेछ साथै नगरपालिकाले नै खरिद गरेर खोप उपलब्ध हुने अवस्था देखिएमा कोभिड विरुद्धको खोप खरिद गरेर सबै कमलामाई नगरवासीलाई निशुल्क सहजरूपमा खोप उपलब्ध गराइनेछ ।

८७. कोभिड १९ को महामारीबाट नगरवासीलाई बचाउन नगरभित्रका सबै स्वास्थ्य सस्थांमा अक्सिजन सिलिन्डर खरिद गरी तयारी अवस्था राख्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

८८. कोरोना संक्रमित बिरामीलाई आवश्यक पर्ने औषधी अभाव हुन दिइएको छैन, यस कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

८९. कोभिड १९ को संक्रमणका कारणले ज्यान गुमाएका परिवारजनलाई रु १५,०००/- (पन्ध्र हजार) नगरपालिकाले उपलब्ध गराइ आएकोमा सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९०. कोरोना महामारीमा संक्रमित बिरामी बोकनका लागि संचालन भएको निशुल्क एम्बुलेन्स सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९१. कोरोना संक्रमित भै घरमै आराम गरिरहनु भएका नागरिकको निरन्तर निगरानी परामर्श तथा उपचारको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९२. “बा आमाको मुस्कान नगरपालिकाको खुशी” भन्ने अभियान संचालन गरिनेछ । यस कार्यक्रममा नगरक्षेत्र भित्रका जेष्ठ नागरिकलाई पुरै नयाँ दात राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९३. सुत्केरी महिलाहरुको संम्बेदनालाई मध्यनजर गर्दै उहाँहरुको पीडामा साथ दिन हरेक सुत्केरी महिलालाई २ (दुई) केजी घीउ उपलब्ध गराइनेछ ।
९४. मानिसको स्वास्थ्य पहिलो प्राथमिकताको विषय हो र स्वस्थ नगरवासीबाटै नगरले “सुखी नगरवासी र समृद्ध नगर” हासिल हुने भएकाले नगरपालिकाको वडाहरुमा योग शिविर संचालनको नीति लिइनेछ ।
९५. कमलामाई नगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार औषधि तथा उपकरणहरु स्वस्थ संस्थाहरुलाई दिदै आएका मा सो सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९६. स्यानीटाइजर, माक्स, थर्मगन, औषधी उपकरण सहित नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण वडामा स्वास्थ्य सस्था मार्फत सेवा प्रवाह गरिएको छ । यस कामलाई थप व्यवस्थित र योजनाबद्ध रुपमा अगाडि बढाइनेछ ।
९७. कोरोना भाइरसको कारण सिर्जित महामारी नियन्त्रणका लागि आवश्यक सम्पूर्ण कार्य गरिनेछ ।
९८. नगरपालिका अन्तरगत रहेका सबै स्वास्थ्य चौकीहरुलाई वर्थिड सेन्टर सहितको सुविधा विस्तार गरिने नीति लिइनेछ साथै भिमान स्वास्थ्य चौकीमा एम.वी.वी.एस चिकित्सक सहितको सेवा विस्तार गरिने छ ।
९९. कमलामाई नगरपालिकामा एम्बुलेन्स सेवा संचालन विस्तार गरिने नीति लिइनेछ ।
१००. आधुनिक पद्धतिबाट आँखा उपचार गर्न आवश्यक उपकरण खरिद गरिने छ ।
१०१. सिन्धुली अस्पतालमा दात तथा मुखको उपचार सामाग्री खरिद गरी उपलब्ध गराएका छौ । यस कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०२. संघीय सरकारले उपलब्ध गराउने पुर्ण खोप कार्यक्रम लाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।
१०३. मजदुर तथा विपन्नका लागि गरिएको स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम अत्यन्तै प्रभावकारी देखिएकाले यसको विस्तार एवं निरन्तरता दिइनेछ ।
१०४. वडा स्तरमा विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य जाँच सेवा कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिने छ ।
१०५. ब्लड बैङ्क कर्मचारी सहयोग कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०६. अल्जाइमर, मोतिया बिन्दु, पाठेघर खस्ने, हर्निया रोगको निःशुल्क अप्रेसन यस नगरपालिकाले गर्दै आएको छ । यस कार्यलाई मुख तथा दातको उपचार कार्य सहित निरन्तरता दिइनेछ ।
१०७. कोरोना परीक्षणको दायरालाई बढाउन पीसीआर परीक्षण कीट नगरपालिका आफैले किनेर स्वाव संकलन गरेको छ । महामारी नसकिउन्जेलसम्म यस कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०८. मुटु, क्यान्सर, मृगौला जस्ता गंभिर रोगलाई नगरपालिकाले दिदै आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१०९. “निरोगी नगरवासी , स्वस्थ नगर” भन्ने नारालाई साकार पार्न खाली रहेका सरकारी भवनहरु वा अन्यमा व्यायामशाला, योगशाला निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
११०. आयुर्वेदिक ,होमियोप्याथी एवं प्राकृतिक उपचार प्रणालीको विस्तार गरिनेछ ।
१११. निः शुल्क प्राप्त गर्ने औषधीलाई सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रभावकारी वितरण गर्ने र औषधीको अभाव हुन दिइने छैन ।
११२. सडक दुर्घटनाबाट पीडित व्यक्तिहरुको रकम अभावका कारण उपचार हुन नसकी हुन सक्ने जोखिम कम गर्न सिन्धुली अस्पतालमा स्थापना गरिएको अक्षय कोषलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११३. स्वास्थ्य स्वयमसेविका सम्मान एवं प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११४. नगरक्षेत्र भित्र सुत्केरी भएका महिलालाई घर जान निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछ ।

११५. शिक्षण संस्थामा व्यायाम तथा योग शिविर , लागू औषध सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

११६. सुत्केरी हुदाको अवस्थामा चाहिन सक्ने रगत सहज र पूर्ण रूपमा निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ ।

(ख) शिक्षा :

११७. यस नगर क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालयको शैक्षिक सुधार गर्न आवश्यक अनुगमन, निरीक्षण र सुपरिवेक्षणको लागि नगरपालिकालाई तीन क्लस्टरमा विभाजन गरि श्रोत जनशक्तिको व्यवस्थापन कार्य गरिएको छ यसलाई थप व्यवस्थित गर्दै निरन्तरता दिइने छ ।

११८. सबै माध्यमिक विद्यालयमा गुणस्तरीय इन्टरनेट विस्तार गरिएको छ । यसलाई थप व्यवस्थित गर्दै आधारभुत विद्यालय सम्म विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।

११९. नगर क्षेत्रभित्रका स्थानीय विषयवस्तुलाई समेटेर स्थानीय पाठ्यक्रम अझै व्यवस्थित गर्दै प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२०. नगरपालिका भित्र नमुना सामुदायिक विद्यालय र आवासीय विद्यालय संचालन गरीएको छ । यसलाई थप व्यवस्थित गर्न कार्यविधिहरु बनाइनेछ, आगामी दिनमा अरु विद्यालयमा पनि कार्यक्रम विस्तार गरी एक वडा एक नमुना विद्यालय संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

१२१. नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरुका पुस्तकालय ल्याब , आइसिटि कक्षाकोठा , सहित प्रविधिमैत्री बनाउदै भवन, खेलमैदान आदि आवश्यक पूर्वाधार विकास सहित स्तरीकरण गरिने नीतिलाई पूर्ण पालना गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१२२. प्रत्येक माध्यमिक विद्यालय , एक आइसिटि , एक विज्ञान प्रयोगशाला , पुस्तकालय कार्यक्रम अर्न्तगत २६ वटा मावि मध्ये ९ वटामा आइसिटि , ८ वटामा विज्ञान प्रयोगशाला , १० वटामा पुस्तकालय संचालन भएको छ , बाकीमा गरिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

१२३. कोभिड १९ ले पारेको असरलाई मध्यनजर गर्दै बैकल्पिक माध्यमबाट कक्षा संचालनको नीति लिइनेछ । यो कार्य निजी तथा सामुदायिक दुवै प्रकारका विद्यालयहरुमा लागू गरिनेछ ।

१२४. नगरको शिक्षालाई गुणस्तरिय, प्रभावकारी र अनुसन्धानमुलक जनशक्ति उत्पादन गर्ने संस्थाको रूपमा विकास गर्नका लागि सबै विद्यालय र क्याम्पसहरुप्रति समान दृष्टिकोणका साथ गुणस्तरीय शिक्षाको केन्द्र बनाइने नीति लिइनेछ ।

१२५. एक माध्यमिक विद्यालय एक प्राविधिक शिक्षाको नीति अबलम्बन गरिनेछ , अपाङ्गमैत्री , प्रविधिमैत्री र वातावरणमैत्री कार्यक्रम सहित सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी उपस्थिति नियमित गर्न विभिन्न प्रकारका प्रोत्साहन क्रियाकलापहरु संचालन गरिएको छ । यस कार्यमा गैर सरकारी संस्थाहरुलाई समेत परिचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२६. विद्यालयमा सरोकारवालाहरुको आवश्यक चासो बढाउनको लागि आमा समूह र अभिभावकहरुको भेला आयोजनाका लागि वडा कार्यालयहरुसँग समन्वय गरी कार्यक्रम अगाडि बढाइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१२७. नगर क्षेत्र भित्र निजी तथा सामुदायिक माध्यमिक तहसम्म संचालन भएका विद्यालयमा मापदण्ड निर्माण गरेर विद्यालय र शिक्षकहरुलाई प्रोत्साहन वा दण्डको नीतिलाई अनिवार्य साथ पालना गरिनेछ ।

१२८. सम्पूर्ण विद्यालयलाई लैगिकमैत्री, बालमैत्री, प्रविधिमैत्री र अपाङ्गतामैत्री शैक्षिक तथा भौतिक पहुँचयुक्त वातावरण बनाउने कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।

१२९. दृष्टिविहीन, सुस्त श्रवण, सुस्तमनस्थिति लगायत अपाङ्गता भएका बच्चालाई विद्यालयको पहुँच बाहिर नराख्ने नीति लिइनेछ । विद्यालय पढ्ने उमेरका कुनै पनि बालबालिकाहरु कुनै पनि कारणले विद्यालय बाहिर नरहने कुराको सुनिश्चितता गरिनेछ ।

१३०. कमलामाई नगरपालिका भित्र रहेका सबै सामुदायिक विद्यालयहरुको खानेपानी, शौचालय एवं अन्य आवश्यक भौतिक पूर्वाधार व्यवस्थापन गर्न प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।

१३१. सूचना प्रविधि सम्बन्धि सीप लगायत प्रभावकारी शिक्षण क्रियाकलाप व्यवस्थापनको लागि क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिएको छ , विद्यालयका शिक्षक लगायत सरोकारवाला सबै पक्षहरूलाई क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१३२. विद्यालयमा दरबन्दीको अभाव हुन नदिने नीति लिइनेछ , शून्य दरबन्दी भएका, विद्यार्थी संख्या बढी र शिक्षक संख्या कमी भएका विद्यालयहरूलाई लक्षित गरी आधारभुत र मा.वि.तहमा नगर शिक्षक अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ , यस कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१३३. आर्थिक अभावमा पढाईबाट बन्चित हुन नपर्ने नीति लिइनेछ , अति विपन्न जेहेन्दार विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।
१३४. शिक्षा प्रणालीलाई आर्थिक सामाजिक रुपान्तरणको संवाहक रुपमा विकास गर्नका लागि सबै तह एवं विधाको शिक्षामा समतामूलक पहुँचको सुनिश्चितता, गुणस्तरमा सुधार, अब्बल व्यवस्थापकीय क्षमताको विकास, सामुदायिक एवं संस्थागत विद्यालय बीचको भिन्नताको अन्त्य, असल अभ्यासहरूको आदान प्रदान , शिक्षा क्षेत्रका “ आशालाग्दा अभ्यास” र “ प्रयास गरे परिवर्तन सम्भव छ” भन्ने मान्यता स्थापितका लागि शैक्षिक प्रणालीलाई जिम्मेवार, जवाफदेही, पारदर्शी, नतिजामुखी र उत्तरदायी बनाउँदै नगरपालिकालाई शैक्षिक क्षेत्रको हबको रुपमा विकास गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माण, समुदायको अपनत्व विकास, सघन र नियमित अनुगमन, समन्वयतात्मक प्रयासलगायत शिक्षा प्रणालीका स्थापित मान्यताका आधारमा शैक्षिक सुधारका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
१३५. शैक्षिक अनुसन्धानको कार्यकालागि आर्थिक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
१३६. संस्थागत विद्यालयसंग लिईदै आएको कक्षा ८ को परीक्षा शुल्कमा छुट दिने नीति लिइनेछ ।
१३७. कुशल व्यवस्थापन सहित उच्च सिकाई उपलब्धि हासिल गरेका देशका विभिन्न प्रकारका विद्यालयहरूको अध्ययन एवम् अवलोकन भ्रमणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१३८. सामुदायिक विद्यालयहरूलाई विद्यार्थीको आवत-जावत व्यवस्थाका लागि सवारी साधन खरिद गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
१३९. माटोको गारो भएका विद्यालय विस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ । टिनका छाना भएका सामुदायिक विद्यालयहरूमा क्रमशः “ सिलिङ्ग ” राख्ने व्यवस्था आधारभूततहबाट सुरु गरी विद्यार्थीहरूलाई टिनको प्रत्यक्ष तातो छानामुनी बस्नु पर्ने बाध्यताको अन्त्य गरिने नीति लिइनेछ ।
१४०. विद्यार्थी संख्या र भौगोलिक दुरीका आधारमा विद्यालय तथा शिक्षक दरबन्दी समायोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४१. बावुआमा नभएका बालबालिकालाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४२. नगर शिक्षा योजनालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४३. सामुदायिक विद्यालयको जग्गा जमिनको संरक्षण व्यवस्थापन र प्रयोगका सम्बन्धमा आवश्यक पर्ने नीति निर्माण गरिएको छ ।
१४४. संस्थागत विद्यालयद्वारा विद्यार्थीहरूलाई उपलब्ध प्रदान गर्नुपर्ने छात्रवृत्तिलाई १० प्रतिशत कायम गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गराईनेछ ।
१४५. नगरपालिकामा संचालित सबै संस्थागत विद्यालयहरूको मापदण्ड तोकी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिईएको छ ।
१४६. विपन्न जेहेन्दार विद्यार्थीलाई उच्च शिक्षा हाँसिल गर्न आवश्यक सहयोग गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४७. विद्यालयको परीक्षा व्यवस्थालाई परिमार्जन गरि बैकल्पिक परीक्षा प्रणाली कार्यविधी बनाइ परीक्षा सन्चालनको व्यवस्था गरिनेछ ।
१४८. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सबै बालविकास केन्द्रहरूको उपयुक्त भौतिक पूर्वाधार व्यवस्थापन गरिएको छ । बालविकास केन्द्रको लागि आवश्यक शैक्षिक पुर्वधार निर्माणका लागि बजेट विनियोजन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । बालविकास सहजकर्तालाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गर्ने नीति लिइने छ ।

१४९. अति न्यून पारिश्रमिक सहित पठन पाठनमा संलग्न बालविकास केन्द्रका सहयोगी सहजकर्ताहरूलाई निश्चित मापदण्ड निर्माण गरी थप प्रोत्साहन रकमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५०. दीर्घ सेवी शिक्षकहरूलाई पेशाबाट अवकास चाहेमा उचित पुरस्कारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१५१. सूचना, शिक्षा, संचार सामाग्री र प्रतिभा प्रस्फुटनको यथोचित व्यवस्थापन एवम् ज्ञान र अनुभव आदान प्रदानको लागि प्रत्येक वडाहरूमा वृहत शैक्षिक प्रदर्शन कार्यक्रम आयोजना कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५२. शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाउन शिक्षकका पेशागत संगठनहरूको सल्लाह लिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५३. शिक्षक छनौट प्रक्रियालाई व्यवस्थित वैज्ञानिक र पारदर्शिता बनाइएको छ र यसलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१५४. उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने विद्यालय, विद्यालय व्यवस्थापन समिति, प्रअ एवम् शिक्षकहरूलाई पुरस्कृत/सम्मानित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५५. सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूलाई आवश्यक कार्यविधि बनाई व्यवस्थापन गरिने छ ।
१५६. संस्थागत विद्यालयहरू सँग समेत राय परामर्श लिई त्यस्ता विद्यालयहरूलाई सेवामुखी बनाउन थप प्रयत्न गरिनेछ ।
१५७. शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि आधारभूत तहको तल्ला कक्षाबाटै सुधारका प्रयासहरूलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ । ८ वटा विद्यालयमा किट्स खरिद गरिएको र १३१ जना लाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिएमा यसलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५८. विद्यालयहरूको नियमित अनुगमन गरि अवस्था सुधारको लागि आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५९. विद्यालय शिक्षण सिकाईको अनुगमनलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
१६०. शिक्षण प्रविधि आदानप्रदानको लागि शिक्षकहरूलाई विदेशी तथा स्वदेशी विश्वविद्यालयसँगको सहकार्यमा तालिमलाई निरन्तरता दिइनेछ । नगरपालिकाका ३० जना प्रधानाध्यापकलाई २ वर्षे अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको नेतृत्व क्षमता विकास तालिम कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।

(ग) संस्कृतिको प्रबर्द्धन तथा सामाजिक समावेशिता :

१६१. “ महिला पुरुष बराबरी , विकास निर्माणमा समान जिम्मेवारी ” भन्ने नीति अनुसार महिलालाई नगरको हरेक विकासात्मक कार्यहरूमा महिलाको सहभागितामा ५० (पचास) प्रतिशत अनिवार्य गरिनेछ ।
१६२. उपभोक्ता समिति मार्फत गर्ने कामहरूमा कमिमा ५० (पचास) प्रतिशत महिला सहितको उपभोक्ता समिति हुने र त्यस्तो उपभोक्ता समितिमा अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये २ (दुइ) जना अनिवार्य महिला हुने व्यवस्थालाई नियम बनाई नगरपालिकाबाट लागु गरिनेछ ।
१६३. नगरभित्रका १०० (सय) वर्ष नाघेका बा आमालाई उहाँहरूको सम्मान र स्वास्थ्यलाई ध्यान दिदै दैनिक १ (एक) लिटर दुधको व्यवस्था गरिनेछ ।
१६४. एकल महिलाले कुनै पेशा व्यवसाय गर्न चाहेमा आवश्यक तालिम प्रदान गरि विना धितो विना ब्याजको ऋण प्रदान गरिने छ ।
१६५. “महिलाको सम्मान नै असल समाजको पहिचान” भन्ने मान्यता स्थापित गरिने छ ।
१६६. हिंसा पिडित र दैवी, प्राकृतिक विपत्ति पिडित महिलाका लागि आवश्यक तालिम प्रदान गरि विना धितो विना ब्याजको ऋण प्रदान गरिने छ ।
१६७. महिलाद्वारा संचालित घरेलु उद्योग, कृषि फार्म, पशु फार्म, व्यापार र व्यवसायको करमा विशेष छुट तथा अनुदानको व्यवस्था मिलाइने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६८. बालिकाहरूको व्यक्तित्व विकासका लागि बाधक रहेका बाल हिंसा, बाल श्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो जस्ता प्रथा उन्मुलन गरी सामाजिक विकृति न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

१६९. महिला हिंसा , बाल हिंसा, बाल श्रम, बाल विवाह, बहुविवाह, दाइजो जस्ता प्रथा उन्मुलनका लागि शैक्षिक संस्थाहरुमा सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७०. बोकिसको आरोप ,धामी भक्ती पिडित , छुवाछुत जस्ता कुरिति विरुद्ध सामाजिक विभेदलाई पूर्ण रुपमा अन्त्य गर्न आवश्यक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१७१. बाल विवाह पूर्णरुपमा अन्त्यका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७२. आरोग्य योग भवन निर्माण गरिनेछ ।
१७३. बाल अधिकार सम्बन्धि राष्ट्रिय नीति तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौताको पालनामा विशेष ध्यान पुर्‍याईने छ ।
१७४. हिंसा पिडित महिलाहरुको लागि सेफहाउस निर्माण गरिएको छ त्यसको अन्य भौतिक सामग्रीको व्यवस्थापन गरेर संचालनमा ल्याइनेछ ।
१७५. समाजका जेष्ठ नागरिककालागि विश्राम भवन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१७६. मानव हिंसा अन्त्य गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१७७. नगरभरिका अपाङ्गता भएका एवम् जेष्ठ नागरिकहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याईनेछ
१७८. नगरभरिका अपाङ्गता भएका एवम् महिला, लक्षित वर्गका लागि गैह्र सरकारी संस्थाको लागत साभेदारीमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७९. जेष्ठ नागरिकहरुको ज्ञान ,सीप आदान प्रदान ,स्वास्थ्य जाँच कार्यक्रम संचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१८०. महिला जनजाती र विपन्न वर्गको सशक्तीकरणका लागि प्रतिस्प्रधात्मक तयारी कक्षा तथा अन्य कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१८१. गर्भवती महिलाको पहिचानका लागि गर्भवती महिला रहेको घरमा संकेत नं. राखिनेछ ।
१८२. दृष्टिविहिन, अपागंता भएका ब्यक्ति लक्षित विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१८३. किशोरी लक्षित चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । बिकास निर्माणमा किशोरीको सहभागितालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१८४. अपागं मैत्री संरचना निर्माण गरि सेवा प्रदान गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
१८५. जात जाती , लिंग , भाषा , भेषभुषा ,धर्मको आधारमा कसैलाई भेदभाव गरिने छैन । गरिएको पाइएमा कानुनी उपचार गरी पिडितलाई तत्काल न्याय प्रदान गरिनेछ ।
१८६. विभिन्न जातजाती तथा लोपोन्मुखजातीका मौलिकता संरक्षण गर्न र सांस्कृतिक संग्राहालय निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
१८७. नगर भित्रका उत्कृष्ट कलाकारहरुलाई पुरस्कृत गर्ने र कलाको संरक्षण गर्ने कार्य गरिनेछ ।
१८८. भाषा, साहित्य, सस्कृतिको समय सापेक्ष सम्बर्द्धन एवम् संरक्षणका लागि नीतिगत व्यवस्था सहित विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१८९. सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित वसोवासका व्यक्तिलाई जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा, परिचयपत्र बितरण गर्ने प्रवन्ध मिलाइने छ । साथै भूमिहिनहरुको लागि आवास निर्माण गर्ने नीति लिइएको छ ।
१९०. शहिद, वेपत्ता परिवार, सशस्त्र युद्धका क्रममा घाइतेहरुलाई लक्षित गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ । यस कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१९१. कला संग्रहालय स्थापनाका लागि आवश्यक पर्ने कानुनी एवम् नीतिगत व्यवस्था गरी भौतिक पूर्वाधारको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
१९२. बहिमा दुई मात्र छोरी जन्माउने दम्पतीलाई सम्मान गर्ने नीति लिइनेछ ।
१९३. हिंसा पिडित महिलाको पहिचान गरी सीपमूलक तालिम संचालन गरिने र तालिम पश्चात तालिममा सहभागीहरुलाई उपकरणहरु पनि हस्तान्तरण गरिनेछ ।

(घ) खेलकुद :

१९४. खेलकुदको समूचित विकास गर्न पूर्वाधारको निर्माण, सिकाई, प्रतियोगिता आदिको आयोजना गरिने छ ।
१९५. नगरपालिकामा अवस्थित खेलकुद मैदानलाई पूर्वाधारयुक्त सुविधा सम्पन्न बनाई, नियमित खेलकुद कार्यक्रम संचालनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१९६. कमलामाई नगरपालिका खेलकुद प्रतिष्ठान निर्माण गरिने छ ।
१९७. प्रत्येक वडामा एक व्यवस्थित खेल मैदान स्थापना गरिने छ ।
१९८. मेयर कप/उप मेयर कप खेलकुद प्रतियोगितालाई नियमित संचालन गरिने छ ।
१९९. नगरपालिका स्तरीय भलिबल/फुटबल विविध प्रतियोगिताहरु तथा विद्यालयस्तरीय खेलकुद संचालन गरीनेछ ।
२००. खेलकुद विकास तथा नागरिकको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राख्दै खेलमैदानहरुको उचित संरक्षण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
२०१. पार्क, खुलाक्षेत्र तथा खेल मैदानको व्यवस्थापनको लागि सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन प्रयोगमा ल्याइने छ ।
२०२. पार्क तथा खुलाक्षेत्र निर्माण गर्दा न्यूनतम मापदण्ड कायम गरी महिला बालबालिका, जेष्ठ नागरिक र फरक क्षमता भएकालाई पनि समेटिनेछ ।
२०३. राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय पदक प्राप्त गर्न सफल खेलाडिहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने कार्यक्रम अगाडि बढाइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

३. पूर्वाधार विकास नीति

(क) सडक, यातायात, खानेपानी एवम् आवास :

२०४. शहरी क्षेत्रका बस्तीस्तरका सडकहरुमा कालोपत्रे गर्दा हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई टेवा पुऱ्याउने गरी वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई समेत लागत स्टमेटमा समावेश गरी योजना सम्भौता गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
२०५. कमलामाई नगरपालिका भर निर्माण हुने भौतिक पूर्वाधारको गुणस्तर कायमका लागि निर्माण सामाग्री परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ ।
२०६. नेपाल सरकारको नीति अनुसार एक घर एक धारा भनिएकोमा हाल कमलामाई नगरपालिकामा भौगोलिक विकटताका कारणले सो कार्यान्वयन गर्न कठिनाई भएकाले १५ मिनेट भन्दा बढी समय नलाग्ने गरि यसै वर्ष भित्र खानेपानी सहजता उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ ।
२०७. भौगोलिक विकटताले खानेपानीको कठिनाई उत्पन्न भै रहेको परिस्थितिलाई मध्यनजर गर्दै हालसम्म वितरित खानेपानी योजना , इनार , पाइप र मोटरको हालको अवस्थाको वस्तुनिष्ठ विप्लेषण गरिनेछ । सहज र दिगो खानेपानीको पहुँचका लागि पाइप पुर्ने र इनार ढाक्ने लगायतका कार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
२०८. वडा नं ७ मा नगरपालिकाको पहलमा जनमैत्री खानेपानी आयोजना सम्पन्न हुँदै छ , अन्य आवश्यक स्थानमा नेवा लगायत अन्य संस्थाको सहयोगमा खानेपानी आयोजना संचालन गरिनेछ ।
२०९. कमलामाई नगरपालिका भित्र आवश्यक स्थान पहिचान गरी भोलुङ्गे पूल राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२१०. आवधिक नगर विकास योजनाको कार्यान्वयनमा जोड दिदै नदी तटबन्धनको गुरु योजना तयार भएको छ साथै सडक तथा ढल , खानेपानी र सिंचाई क्षेत्रको प्राथमिकताका आधारमा गुरु योजना तर्जुमा गरिएको छ ।
२११. उर्वर भूमिलाई गैर कृषि कार्यमा प्रयोग गर्न निरुत्साहित गरिने नीति लिइने छ ।
२१२. नगर क्षेत्र भित्रको र नगर-गाउँपालिका जोड्ने सडकहरुको **DPR** तयार गरी सडक निर्माण गर्ने कार्य शुरु भईसकेको हुदा यसलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२१३. आम नगरवासीको आवत जावतमा सहजता ल्याउन हरेक वडामा संचालित बाटोहरुलाई स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२१४. नगरपालिका भित्र रिङ्ग रोडको निर्माणका सम्बन्धित निकायको सहकार्यमा सडक कालोपत्रे गर्ने कार्य क्रमागत रुपमा अगाडि बढेको छ ।
२१५. “नगरवासीको चाहना, उज्यालो नगरपालिका हाम्रो कामना” को अवधारणा अनुरूप विद्युतको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तिहरुमा विद्युतिकरण गरिने कार्यक्रम लगभग सम्पन्न भएको छ ।
२१६. राष्ट्रिय भवन संहिता बमोजिम भुकम्प प्रतिरोधि भवन निर्माण गर्न भवन मापदण्ड नीतिलाई थप व्यवस्थित बनाइने छ ।
२१७. साविकको मापदण्ड पूरा गरी निर्माण सम्पन्न भएका भवनहरुलाई थप तल्ला निर्माण गर्न नक्सा नियमित गरिने छ ।
२१८. नगरको समग्र विकासको योजनाको लागि नगरको वस्तुगत विवरण सहितको नगर पार्श्वचित्र तथा नगर विकास योजना तयार गरिने छ ।
२१९. सडकको दिगो संरक्षणका लागि सडकनालाको निर्माणमा जोड दिइएको छ । नाला सहितको सडक स्तरोन्नतीको कार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
२२०. नगर क्षेत्र भित्र सुविधा सम्पन्न सभाहल निर्माण कार्य अगाडि बढेको छ ।
२२१. नगर भित्रका सम्पूर्ण सडकहरुको वर्गिकरण गरी मापदण्ड तयार गरीएको छ । यसलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
२२२. स्थानीय सडक , ग्रामिण सडक, कृषि सडकलाई स्तरोन्नती गरी कृषि उत्पादन बृद्धि र बजारीकरण सँग जोडिएको छ ।
२२३. निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित यातायात कम्पनीहरुलाई नियमन तथा व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइने छ ।
२२४. नगर भित्रका सम्पूर्ण सडकहरुलाई बाह्रै महिना सञ्चालन योग्य बनाउन नियमित सडक मर्मत सम्भार गर्ने नीति लिइनेछ ।
२२५. “नगर जनता आवासको गन्तव्य, खर परालले छाएको छानोको अन्त्य” कार्यक्रम मार्फत खर परालले छाएका वडा कार्यालयका सिफारिसमा सबै नगरवासी जनताको छानो जस्तापाताले छाउने कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

(ख) सञ्चार :

२२६. सबै नगरवासीलाई संचारमा समान पहुँच पुर्याउने नीतिमा दृढता पूर्वक प्रतिबद्ध छौ । प्राविधिक र नीतिगत रुपमा नगरको कार्यक्षेत्रमा टेलिकम नपर्ने भएकाले संचार मन्त्रालयमा टेलिफोन टावर निर्माणका लागि मागपत्र पेश गरिएको छ । आवश्यक प्रयत्न र पहलकदमी निरन्तर रहनेछ ।
२२७. नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण माविहरुमा द्रुत गतिको इन्टरनेट सेवा जडान गरिएको छ ।
२२८. नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण विद्यालय र स्वास्थ्य सस्थाहरुमा द्रुत गतिको इन्टरनेट सेवा जडान गरिनेछ ।
२२९. सञ्चार पहुँचबाट बाहिर रहेका क्षेत्र पहिचान गरी आवश्यक स्थानमा टेलिफोन टावर विस्तारका लागि नेपाल टेलिकमसँग समन्वय गरिएको छ ।
२३०. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने हरेक सेवालाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी तथा प्रविधी मैत्री बनाउन आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिईएको छ । यसको विस्तार वडा कार्यालय सम्म गरिनेछ ।

२३१. सिसिटिभि क्यामेराको विस्तार गरिएको छ । कमलामाई नगरपालिका कार्यालयबाट नै मोनिटरिङ गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२३२. आम संचार माध्यमलाई निस्पक्ष व्यवसायिक जनउत्तरदायी र जिम्मेवार बनाउन आवश्यक सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२३३. हाल बसपार्क र सिन्धुली अस्पताल परिसरमा संचालित निशुल्क इन्टरनेट सेवालाई विस्तार गरिनेछ ।
२३४. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमा आवद्धगरी छिटो छरितो, गुणस्तरिय र पारदर्शी बनाइएको छ ।
२३५. समाजिक सञ्जाल र अनलाइन मिडियालाई आम जनताको चेतना अभिवृद्धिका लागि सदुपयोग गरिने नीति लिइनेछ ।
२३६. अनलाइन रुपमै कर तिर्न मिल्ने गरि डिजिटल सेवाको विस्तार गरिनेछ ।

४. वन ,वातावरण,फोहोर मैला तथा विपद व्यवस्थापन

(क) वातावरण संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन :

२३७. कमलामाई नगरपालिकालाई वातावरण मैत्री नगर बनाउने नीति अबलम्बलन गरिने छ ।
२३८. स्थानीय टोल विकास संस्था र गैर सरकारी संस्थाहरुको समेत परिचालन गरी “सफा सुन्दर हराभरा: हाम्रो राम्रो कमलामाई नगरपालिका” अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । घरेलु फोहोरलाई मोहर बनाउ भन्ने अभियानका साथ कुहिने र नकुहिने फोहोर मुहान बाटै छुट्याउने नीति अनुरूप कुहिने , नकुहिने फोहोर छुट्याउने काम गरिनेछ , चाउचाउ बिष्कुटका खोलहरु, प्लाष्टिकका वोतल नगरपालिकाले किन्ने नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२३९. सार्वजनिक तथा महत्वपूर्ण स्थानहरुमा डष्टविनको व्यवस्था गरिएको छ र साथै थप स्थानमा पनी गरिनेछ ।
२४०. सडकको किनारामा हुने खुल्ला दिसा पिसाव अन्त्यका लागि उपयुक्त स्थानमा पार्किङ तथा शौचालयको व्यवस्था गरिएको छ । अन्य आवश्यक स्थान पहिचान गरि निरन्तरता दिइनेछ ।
२४१. आगामी दिनमा टोल सुधार समितिलाई क्रियाशिल गरि सरसफाई सम्बन्धि विभिन्न कार्यमा सक्रीय गराईनेछ । टोल सफा राख्ने समितिलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
२४२. हरेक घर, पसल, होटल व्यवसायबाट निस्कने फोहोरलाई कुहिने र नकुहिने फोहोर भनी उत्पादन स्थलमै छुट्याउने व्यवस्थाका लागि निश्चित मापदण्डका आधारमा न्यूनतम अनुदानमा नगरपालिकाबाट डष्टविनको वितरण गरिएको छ । वितरण गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
२४३. नगरको फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक संख्यामा साधन र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
२४४. सामुदायिक, ग्रामीण तथा शहरी, धार्मिक, कबुलियति वनको संरक्षण सम्बर्धन र उपयोग गरिने छ।
२४५. नदी किनार, नदी उकास, सार्वजनिक खालि जग्गा, पाखा तथा सडक किनारमा वृक्षारोपणको व्यवस्था गरिने छ ।
२४६. नीजि तथा सामुदायिक वनको प्रवर्द्धन एवम् नियमनलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिने छ ।
२४७. फोहोरमैला उत्पादनको श्रोत मै वर्गिकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु संचालनमा निरन्तरता दिइने छ ।
२४८. नगरलाई हराभरा र स्वच्छ बनाउन एक घर दुई बहुबर्षिय विरुवा रोपण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२४९. नगरको ठोस फोहोर व्यवस्थापन गर्न ल्यान्डफिल्ड साइटको उचित प्रबन्ध गरी साइट मै कम्पोस्ट च्याम्बर, Recycle Center को स्थापना गरी संचालनमा ल्याईएको छ यसलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाईनेछ ।
२५०. प्लाष्टिक मुक्त अभियानलाई मुर्त रुप दिन नगर क्षेत्र भित्र रङ्गीन प्लाष्टिकको भोलामा रोकलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
२५१. जलवायु परिवर्तनबाट पर्ने नकारात्मक असरहरु न्यूनीकरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्दै विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२५२. वायु तथा ध्वनीको प्रदुषण नियन्त्रण सम्बन्धि जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२५३. नगर क्षेत्र भित्र रहेको प्रत्येक निजी, सरकारी, गैर सरकारी विद्यालय र कलेजको नजिक सूर्तिजन्य पदार्थ तथा मदिराजन्य पदार्थ बेचबिखनमा रोक लगाईने नीति लिइने छ ।
२५४. बजार तथा बाटोमा नियम विपरित जथाभावी होडिड बोर्ड राख्न रोक लगाईने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । सार्वजनिक क्षेत्रमा जथाभावी पोष्टर टाँस्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न, शहरी क्षेत्र कुरुप हुनवाट जोगाउन सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(ख) विपद व्यवस्थापन :

२५५. विपद व्यवस्थापन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन विपद व्यवस्थापन कोषलाई थप सुदृढ गरिनेछ ।
२५६. विपद्बाट हुने क्षति न्यूनीकरणका पूर्व तयारी सम्बन्धि विशेष नीति बनाइएकोछ । यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
२५७. विपद्बाट हुने क्षति न्यूनीकरणका लागि तत्काल राहत र उद्धारका कार्यमा जोड दिइनेछ । यस कार्यमा नगरप्रहरी, सहयोगी संस्था र सम्बन्धित निकायहरुको परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
२५८. विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पर्ने तारजाली, बोरा र सामाग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२५९. नगर भित्रका विपद जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तिहरुको पहिचान गरी स्थानान्तरणको लागि आवश्यक प्रक्रियाको थालनी गरिने छ ।
२६०. नगर भित्रका नदी तथा खहरे खोला कटानका कारणले नगरवासीले भोग्नु परेको समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न अध्ययन गरिनेछ ।
२६१. विपद, जोखिम, न्यूनीकरणका लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धि कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२६२. वारुण यन्त्र तथा एम्बुलेन्सको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह

२६३. नगरपालिकाको दैनिक प्रशासनिक तथा विविध काम कारवाही सहज सञ्चालन, सुशासन कायम, नागरिक मैत्री शासन व्यवस्था कायम गर्नका लागि हालसम्म १९ वटा ऐन, ६ वटा नियमावली, ४८ वटा कार्यविधि, मापदण्ड, आचार संहिता र निर्देशिका जारी भइसकेको छन् । स्थानीय तहका लागि आवश्यक पर्ने अन्य कानून निर्माण प्रक्रियामा रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

(क) सामान्य सेवा प्रवाह तथा मानव संशोधन :

२६४. नगरपालिका कार्यालयमा आवश्यकताको आधारमा महाशाखा, शाखा, उपशाखा र इकाइ गठन गरी जनताको काम छिटो र छरितो हुनेगरी व्यवस्था मिलाईनेछ । यसको लागि नगरपालिकामा नयाँ संगठनात्मक संरचनाको निर्माण गरिनेछ ।
२६५. निर्वाचित जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको आचरण र व्यवहारलाई मर्यादित बनाउन आचार संहिताको पुर्णरूपमा पालना गरिनेछ ।
२६६. प्रत्येक कर्मचारीहरुलाई सूचक सहितको कार्यविवरण उपलब्ध गराइ कार्यसम्पादन करार गरी नतिजामा आधारित कार्यसम्पादन प्रणालीको विकास गरी सतप्रतिशत नतिजा हासिल गर्ने लक्ष्य लिइनेछ । कार्य सम्पादन मूल्यांकनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । कर्मचारीलाई वृत्ति विकासको समुचित अवसर प्रदान गरिनेछ ।

२६७. भ्रष्टचार र अनियमित कार्यलाई कडाईका साथ नियन्त्रण गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहि प्रणालिलाई सुदृढ तुल्याइनेछ । “म भ्रष्टचार गर्दिन, म भ्रष्टचार हुन दिन्न, म देश र जनताका लागि इमान्दार भएर काम गर्ने प्रतिज्ञा गर्दछु” भन्ने प्रतिवद्धता पूर्णरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । विकास निर्माण, सेवा प्रवाह लगायत सबै क्षेत्रमा सदाचार पद्धति अवलम्बन गरिनेछ ।
२६८. नगरपालिको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय नगरहरूसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरिने नीति लिइनेछ । यस कार्यमा नगरको पहिचान र हितलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
२६९. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा विचौलियको अन्त्य गर्दै नगरपालिका क्षेत्र भित्र सेवा प्रदान गर्ने विभिन्न संघ संस्था तथा सहकारी निकायहरूसँग आपसी समन्वयको आधारमा कार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
२७०. प्रविधिको बढ्दो प्रयोग सँगै नगरले आफ्ना कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरूलाई सूचना प्रणालीको र नविनतम सीप विकासको तालिम व्यवस्थापन गर्दै लैजाने नीति लिइनेछ ।
२७१. नगरपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवाको सन्दर्भमा नियमित रूपमा नागरिक सन्तुष्टी सर्भेक्षण गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ । सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

(ख) सूचना प्रविधि तथा अभिलेख व्यवस्थापन :

२७२. नगरपालिकाले हरेक काम कारवाही वेबसाइट, इमेल, अनलाइन नेटवर्क जस्ता विधुतिय संचार माध्यमको प्रयोग गरी नगरपालिका, अन्तर्गत सबै वडाहरूलाई विद्युतिय सञ्चारसँग जोड्ने अवधारणा (**Paper Less Governance**) प्रयोगमा ल्याउने नीति लिइनेछ ।
२७३. नगरपालिकाको ऐलानी एवं अव्यवस्थित जग्गा अभिलेखीकरण, सार्वजनिक सम्पत्ती अभिलेखीकरण, घर नक्सा पास, व्यक्तिगत घटना दर्ता, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण अभिलेख, नगरको जिन्सी अभिलेख जस्ता कार्यहरूलाई पूर्णरूपमा डिजिटाइजेशन गरी व्यवस्थित गरिने कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
२७४. कर्मचारीहरूलाई सूचना प्रविधि तथा ई-गभर्नेन्स सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

(ग) सुरक्षा व्यवस्थापन :

२७५. हाल विश्वभर फैलिएको कोभिड-१९ को महामारीबाट सृजित त्रासलाई न्यून गर्न रोगप्रतिरोधात्क क्षमताको विकासका लागि मनोपरामर्श तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । उपलब्ध भएसम्म कोभिड भ्याक्सिन नगरवासीलाई सहज ढगले लगाउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२७६. नगरको आफ्नै नगर प्रहरीलाई समय अनुसार तालिम दिई नगरप्रहरीले गर्ने काममा दक्षता ल्याउने तर्फ ध्यान दिई नगरप्रहरी तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२७७. नेपाल प्रहरीसँगको समन्वय तथा सहकार्यमा नगरको मुख्य चोकहरूमा सिसि टिभी राखी सुरक्षा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । सिसि टिभी मार्फत नगरको सुरक्षा स्थिति हेर्न नगरकार्यपालिकामा समेत सिसि टिभी कक्ष स्थापना भैसकेको छ, र त्यसलाई थप व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।
२७८. सामुदायिक प्रहरी साभेदारी कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
२७९. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका छात्र-छात्राहरूलाई आत्मरक्षा तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२८०. नगरको शान्ति सुरक्षालाई व्यवस्थित र भरपर्दो बनाउदै लगिनेछ । यसका लागि जिल्ला स्थित एवं नगरक्षेत्र स्थित सबै सुरक्षा निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
२८१. नगरप्रहरीको दक्षता, क्षमता र संगठनमा अभिवृद्धि गर्दै विपद व्यवस्थापन तथा शान्ति सुरक्षा गर्ने कार्यमा परिचालन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारीताका साथ निरन्तरता दिइने छ ।

(घ) न्याय सम्पादन :

२८२. सामाजिक न्याय र स्थापित ऐन कानूनमा आधारित भई न्याय सम्पादन गरिनेछ ।
२८३. न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्दै आर्थिक रूपले विपन्न नागरिकहरूको लागि निःशुल्क कानुनी सहायता तथा परामर्शको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२८४. न्यायिक समितिमा परेका उजुरीहरूलाई सकेसम्म मेलमिलापको माध्यमबाट निरुपण गर्ने नीति लिईनेछ ।
२८५. कानुनी साक्षरता कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सबै वडा कार्यालयहरूमा मेलमिलाप समिति तथा मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना, संचालन लाई व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।

(ङ) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन :

२८६. “मैले तिर्ने कर मेरै नगर विकासका लागि ” भन्ने आम करदाताहरूलाई करको दायरामा ल्याउन अभियान संचालन गरिनेछ ।
२८७. नगरपालिकामा भएको आम्दानी तथा खर्चको मासिक विवरण नगरपालिकाको वेभसाइटमा प्रत्येक महिनाको ७ गते भित्र राखिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२८८. कोभिड - १९ को कारण व्यवसायमा परेको प्रभावलाई मध्य नजर गर्दै नगरपालिका भित्र संचालित व्यापार व्यवसायको हकमा आ.व. २०७७/७८ सम्म सबै बक्यौता कर तिरेका करदाताहरूलाई आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/८९ को व्यावसाय करमा सतप्रतिशत (१०० प्रतिशत) छुट दिइनेछ ।
२८९. करको दायरालाई बढाउदै लैजाने नगरको नीति भए अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा नयाँ व्यवसाय दर्ता निशुल्क गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२९०. नगरपालिकाको आन्तरिक राजश्वलाई बढोत्तरी गर्न विभिन्न करका सम्भाव्य क्षेत्रहरूको पहिचान गरी राजश्वको दायरालाई बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
२९१. नगरको सबै क्षेत्रमा यस भन्दा अगाडि लगाइएको करलाई निरन्तरता दिइनेछ, आर्थिक वर्ष २०७८/८९ मा सावककै करको दरलाई अवलम्बन गरिने छ , कर तथा शुल्क दर बढाइने छैन ।
२९२. नगरपालिका तथा वडाहरूको आर्थिक पाटो पारदर्शी बनाउन आधुनिक विद्युतीय लेखा प्रणाली “सूत्र” को पूर्ण प्रयोगमा ल्याईनेछ ।
२९३. व्यवसाय करलाई व्यवस्थित गर्न र नीजि क्षेत्रको सहभागीतालाई अझ प्रभावकारी बनाई व्यवसायको कारोवार एवम् पूँजीको आधारमा व्यवसाय वर्गीकरण गर्ने नीति लाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
२९४. नगरपालिकाको राजश्व उपशाखामा विधुतिय टोकन प्रणाली लागु गरिनेछ ।
२९५. योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा, सेवा वा सामग्री खरिद गर्दा नेपाल सरकारको सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली तथा आर्थिक कार्यविधि अनुसार गरिने छ ।
२९६. नगरपालिकाको गत विगत आर्थिक वर्षको वेरुजु मध्ये नियमित गर्नु पर्नेलाई नियमित गरिने, असुल उपर गर्नुपर्ने खालको वेरुजुलाई सम्बन्धित व्यक्ति तथा संघसंस्थाहरु सँग नियमानुसार असुलउपर गरिनेछ । नगरपालिकाको वेरुजु न्यून गर्ने तर्फ ध्यान दिइनेछ ।
२९७. तोकिएको समयमानै पेशकी तथा वेरुजु फछ्यौट नगरेमा भुक्तानी हुन बाँकी रकम, पारिश्रमिक, तलव भत्ता समेत रोक्का गरि असुल उपर गरिनेछ ।
२९८. राजश्व संकलनको लागि कर शिक्षा एवं संकलन कार्यक्रम मार्फत करमैत्री वातावरणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२९९. अनावश्यक खर्च नियन्त्रण गरी सार्वजनिक श्रोतको उपयोग गर्दा मितव्ययी हुने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

विविध

३००. जंगली जनावरको आक्रमणको न्यूनिकरणको लागि आवश्यक नीति लिईएको छ यस कार्यलाई सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरि निरन्तरता दिइनेछ ।

आदरणीय, नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

अन्तमा, प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले कमलामाई नगरपालिकाको विकासका सम्पूर्ण राजनीतिक सामाजिक, आर्थिक लगायतका उपलब्धिहरुलाई संरक्षण गर्दै उन्नत बनाउने र यस नगरपालिकाको समग्र विकासमा सकारात्मक र दुरगामी प्रभाव पार्ने विश्वास लिई आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रमलाई यस गरिमामय सभामा आवश्यक छलफल तथा स्वीकृतिको लागि पेश गरेकोछु ।

चालु आ.व. २०७७/०७८ को समिक्षा सहित आगामी आ.व. २०७८/०७९ को प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम मस्यौदा तयार पार्न प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा सहयोग गर्नु हुने विषय विज्ञ महानुभावहरु, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, गैर सरकारी संस्थाका साभेदार मित्रहरु, टोल विकास संस्थाका मित्रहरु, विकास साभेदार मित्रहरु, ट्रेडयुनियनकर्मी, शिक्षक, प्राध्यापक सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई दिदी बहिनीहरु, नगरको हरेक गतिविधिको बारेमा सत्य तथ्य सूचना प्रवाह गरी सहयोग पुऱ्याउनु हुने संचारकर्मी मित्रहरु , नगरकार्यपालिका सदस्य परिवार एवम् राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

खड्ग बहादुर खत्री
नगर प्रमुख
९ असार २०७८